

strokovni delavec 1:

MENTOR PLANINSKE SKUPINE

Organizirana dejavnost mladih ima v Planinski zvezi Slovenije dolgo tradicijo. Poleg (prostovoljnih) vodnikov Planinske zveze Slovenije so pomembni nosilci te oblike planinske dejavnosti tudi mentorji planinskih skupin: poklicni pedagogi različnih usmeritev, ki so hkrati ustrezno planinsko usposobljeni. Poleg tega, da vodijo izlete, pohode, tabore, srečanja in izvajajo starostno prilagojene programe planinskih skupin, formalno in neformalno prenašajo svoja poklicna znanja na vse prostovoljce, ki v planinski organizaciji delajo z vsemi starostnimi skupinami. Program usposabljanja mentor planinske skupine je stopenjsko usposabljanje pedagoških delavcev za naziv vodnik Planinske zveze Slovenije A kategorije (lahke kopne ture).

I. SPLOŠNI PODATKI O PROGRAMU

1. Ime programa

Program usposabljanja se imenuje mentor planinske skupine.

2. Temeljni cilj programa

Usposabljanje za mentorja planinske skupine je oblika strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev na področja planinstva. Členimo ga na osnovno in licenčno usposabljanje. Licenčno usposabljanje obsega dodatno in nadaljevalno usposabljanje.

Program osnovnega usposabljanja za mentorje planinskih skupin je namenjen pridobitvi strokovne usposobljenosti za vodenje planinskih skupin v planinskih društvih, vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, dijaških domovih, fakultetah in drugih organiziranih oblikah vzgojno-izobraževalne dejavnosti. Oblika osnovnega usposabljanja so seminarji, ki lahko potekajo sklenjeno ali v več delih. Program usposabljanja je usklajen s programom usposabljanja vodnik Planinske zveze Slovenije lahke kopne ture - A kategorije.

V okviru dodatnega usposabljanja mentorji planinskih skupin dopolnjujejo obstoječa znanja in veščine ter uvajajo novosti s posameznih področij planinstva in mentorstva. V okviru nadaljevalnega licenčnega usposabljanja je mentorjem planinskih skupin omogočeno postopno pridobivanje znanj po programu usposabljanja vodnik Planinske zveze Slovenije lahke kopne ture (A kategorije).

Z usposabljanjem za strokovni naziv mentor planinske skupine želimo udeležence seznaniti:

- s planinsko dejavnostjo,
- z oblikami in vsebinami organizirane planinske dejavnosti,
- s postopki varnega vodenja posameznih oblik planinske dejavnosti,
- z nalogami, pravicami ter dolžnostmi, ki izhajajo iz strokovnega naziva.

Mentorje planinskih skupin usposabljammo za uresničevanje naslednjih nalog:

- organiziranje in vzpodbujanje celoletne planinske dejavnosti za posamezne starostne skupine v planinskem društvu po programu, ki ga je sprejel Zbor mladinskih odsekov,
- skrb za planinsko dejavnost v vrtcih, šolah in drugih zavodih s področja vzgoje in izobraževanja v sodelovanju z vodstvi zavodov,
- priprava, izvedba in analiza vsakoletnega programa planinske skupine ter posameznih oblik planinske dejavnosti,
- formalno ali neformalno prenašanje lastnih poklicnih pedagoških znanj na prostovoljne strokovne delavce v športu na področja planinstva,
- skrb za stalno lastno dodatno in nadaljevalno licenčno usposabljanje ter samoizobraževanje.

Področje delovanja mentorjev planinskih skupin v Planinski zvezi Slovenije ureja Pravilnik o mentorjih planinskih skupin v Planinski zvezi Slovenije, ki ga je na 16. seji, 24. 11. 2000, sprejel Upravni odbor Planinske zveze Slovenije.

3. Trajanje usposabljanja

Program usposabljanja obsega 42 ur teorije, 20 ur praktičnega dela in 40 ur izpitnih obveznosti, skupaj 102 uri. Izpitne obveznosti obsegajo: pedagoško prakso študentov s planinsko skupino (30 ur) in izdelavo seminarske naloge (10 ur).

Preglednica MPS1: **Trajanje usposabljanja.**

	Teoretično (h)	Praktično (h)	Izpitne obv.
mentorji planinskih skupin	42	20	40
Skupaj:	102		

4. Povezanost z drugimi programi (skupni predmeti z drugimi programi usposabljanja, mesto programov v petstopenjski lestvici usposabljanja in izobraževanja, ...)

Program usposabljanja mentor planinske skupine je usklajen z ostalimi programi usposabljanja Planinske zveze Slovenije, ki vsebujejo vsebine s področja mentorstva planinskih skupin in vodništva. Program usposabljanja je usklajen s programom licenčnega usposabljanja.

Program vsebuje in razširja vse vsebine, ki jih predvideva Pravila o usposabljanju strokovnih delavcev v športu, ki jih je sprejel Strokovni svet Republike Slovenije za šport, so pa te vsebine v večjem obsegu tudi sestavni del osnovnega študijskega programa Fakultete za šport Univerze v Ljubljani, Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani in Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru.

Preglednica MPS2: **Mesto programa v petstopenjski lestvici.**

strokovni delavec 1.	strokovni delavec 2.	strokovni delavec 3.	strokovni delavec 4.	strokovni delavec 5.
40 do 120 ur	minimalno 130 ur	minimalno 300 ur	minimalno 600 ur	minimalno 2400 ur
mentor planinske skupine (102 uri)				

5. Način vključevanja programa v mednarodno sodelovanje

Mednarodna zveza planinskih organizacij (UIAA), ki sprejema minimalne skupne standarde posameznih oblik usposabljanja na področja planinstva, za to področje nima določenih standardov, zato program usposabljanja mentor planinske skupine ni mednarodno potrjen ali vključen v mednarodno sodelovanje.

6. Sestavljavci programa in izvajalci programa

Program usposabljanja je pripravil in sprejel Odbor za vzgojo in izobraževanje Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije (2. seja, dne 18. 3. 1999). Program je na 4. seji, ki je bila 10. 4.–11. 4. 1999 potrdil Upravni odbor Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije, soglasje k programu pa je izdala Komisija za vzgojo in izobraževanje Planinske zveze Slovenije na 2. seji, 19. 5. 1999, spremembe pa je potrdila na 5. seji 21. 12. 2004.

Spremembe in dopolnitve programa so bile sprejete na seji Odbora za vzgojo in izobraževanje Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije, potrjene pa na 6. seji Komisije za usposabljanje in preventivo PZS, dne 27. 5. 2009.

Izvajalci usposabljanja mentorjev planinskih skupin so Planinska zveza Slovenije, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani in Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.

7. Kadrovske zahteve za izvedbo programa in predvideni nosilci

Posamezne teme lahko predavajo le ustrezno usposobljeni strokovni delavci v športu na področju planinstva, ki izpolnjujejo pogoje iz preglednice potrebnih kvalifikacij za predavatelje - inštruktorje posameznih tem. Preglednico predpiše pristojen organ Planinske zveze Slovenije v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, Fakulteto za šport Univerze v Ljubljani, Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani in Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru.

8. Predviden obseg vpisa

Za usposabljanje po programu mentor planinske skupine je vsako leto predvidenih 50 udeležencev.

II. PREDMETNIK

1. Število predmetov: razdeljeni na teoretične in praktične; obseg ur teh predmetov

Preglednica MPS3: Predmetnik programa.

Zap. št.*	Naziv predmeta oz. teme*	Teoretično (h)	Praktično (h)
1.	Kulturne, sociološke in pravne osnove planinstva	4,5	
1.1.	<i>Zgodovina planinstva in alpinizma doma in v svetu</i>	2	
1.2.	<i>Organizacija planinstva in vodništva</i>	1	
1.3.	<i>Moralna in pravna odgovornost</i>	1,5	
2.	Planinec, bio-psiho-socialno bitje	8	
2.2.	<i>Vpliv gora na človeka</i>		
2.2.1.	Planinstvo ali zakaj v gore?	1	
2.4.	<i>Prehrana v gorah</i>	1	
2.5.	<i>Psihologija vodenja</i>	6	
3.	Prva pomoč in reševanje	4	2
3.1.	<i>Prva pomoč</i>	2	2
3.3.	<i>Reševanje v gorah</i>	2	
4.	Gorsko okolje	2	
4.2.	<i>Poznavanje in varstvo gorske narave</i>	2	
5.	Razvedanje	5	
5.1.	<i>Planinsko izrazje, opisi poti</i>	0,5	
5.2.	<i>Planinska pota</i>	2	
5.3.	<i>Orientacija</i>	2,5	
6.	Učenje in vodenje	8,5	
6.1.	<i>Elementi metodike dela</i>		
6.1.1.	Elementi metodike dela oziroma programi in oblike dela s planinsko skupino	4,5	
6.2.	<i>Načrtovanje, izvedba, analiza akcij</i>	4	
7.	Varnost v gorah	4	
7.1.	<i>Vremenoslovje</i>	2	
7.2.	<i>Nevarnosti v gorah</i>	2	
8.	Bivanje v naravi	6	18
8.1.	<i>Osebna in tehnična oprema</i>	3	
8.2.	<i>Gibanje in tehnika vodenja</i>	3	18
		42	20
		62	

Izpitne obveznosti:	40
Skupaj:	102

*Zaporedne številke in nazivi predmetov predmetnika programa izhajajo iz skupnega predmetnika in učnega načrta usposabljanj vodnikov Planinske zveze Slovenije.

Učni načrt:

1. Kulturne, sociološke in pravne osnove vodništva.

1.1. Zgodovina planinstva in alpinizma v svetu in doma.

Cilji: Spoznavanje dolgoletne planinske in alpinistične tradicije, s spoznavanjem slovenske planinske zgodovine spoznavanje dela splošne zgodovine našega naroda.

Snov: Družbene, zgodovinske in naravne osnove ter pogoji za razvoj planinstva in alpinizma v svetu in doma s posebnim poudarkom na značilnostih Slovenije v preteklosti in sedaj. Zgodovina planinstva in alpinizma - klasičnega, športnega plezanja, turnega smučanja, ekstremnega smučanja - po svetu in doma.

1.2. Organizacija planinstva in vodništva.

Cilji: Predstavitev planinske organizacije in njene vloge, predstavitev sistema vzgoje in usposabljanja s področja planinstva, vloga in pomen mentorja planinske skupine.

Snov: Predstavitev organiziranosti planinske dejavnosti: planinsko društvo, Meddruštveni odbor, Planinska zveza Slovenije. Statut, Častni kodeks slovenskih planincev, pravilniki. Naloge in oblike organizirane dejavnosti (odseki, komisije). Sistem vzgoje in izobraževanja znotraj Planinske zveze Slovenije. Vloga in pomen mentorja planinske skupine: izobraževanje, naloge, pravice in dolžnosti, registracija. Odbor mentorjev planinskih skupin Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije. Sodelovanje: Mentor planinske skupine, Vodnik Planinske zveze Slovenije, Gorski vodnik.

1.3. Moralna in pravna odgovornost.

Cilji: Seznanitev z osnovnimi pojmi moralne in pravne odgovornosti, spoštovanje pravil vodenja sprejetih v okviru Planinske zveze Slovenije, seznanitev s posledicami in ukrepi povezanimi z odgovornostjo vodenja.

Snov: Moralne vrednote in njihov pomen. Odgovornost z vidika kazenskega in civilnega prava. Posebnost pravnih odnosov pri vodenju v gorah. Moralna, kazenska in odškodninska odgovornost. Ukrepi in posledice. Civilno pravne tožbe.

2. Planinec, bio-psiho-socialno bitje.

2.2. Vpliv gora na človeka.

2.2.1. Planinstvo ali zakaj v gore?

Cilji: Spoznavanje pomena planinstva v človekovi dejavnosti, spoznavanje motivov za hojo in doživljanje gora.

Snov: Predstavitev programa in udeležencev. Predstavitev motivov za hojo in doživljanje gora. Predstavitev vpliva hoje na motorični razvoj otroka.

2.4. Prehrana v gorah.

Cilji: Seznanjanje s hrano - hranili, ki so nujna za obstoj in delovanje našega telesa, seznanjanje s prehrano v gorah, spoznanje pomena pravilne prehrane, pitja, seznanjanje z nevarnostmi pri prehranjevanju, pitju, njihovo odpravo in prvo pomočjo, ustrezen odnos do snovi, ki povzročajo zasvojenost.

Snov: Osnove in pomen prehranjevanja. Sestava hrane. Prehrana v gorah, v visokih gorah, poleti, pozimi, na različno dolgih turah. Pijača. Priprave hrane, orodja. Higiena. Nevarnosti zaradi hrane in pijače in prva pomoč. Tobak, alkohol, mamila.

2.5. Psihologija vodenja.

Cilji: Seznanjanje z osnovami psihologije, seznanjanje z osnovami psihologije vodenja, spoznanje obnašanja ljudi v različnih situacijah, seznanjanje z različnimi psihodinamičnimi procesi, seznanjanje z reagiranjem in različnimi pristopi k ljudem z različnimi osebnostnimi stiskami.

Snov: Motivi. Doživljanje. Obnašanje ljudi v izjemnih situacijah. Psihološka priprava mentorje planinske skupine, vodnika Planinske zveze Slovenije in vodenih. Vodenje posameznika, skupine. Vodenje otrok in mladostnikov v gore. Čustveno ozračje v skupini. Posebne psihološke situacije v gorah. Pristopi za obvladovanje kriznih situacij.

3. Prva pomoč in reševanje.

3.1. Prva pomoč.

Cilji: Seznanjanje z osnovami prve pomoči, poduk o pravilnem ukrepanju v primeru nesreče, vzpodbuda za nadaljnje izobraževanje (umetno dihanje, masaža srca).

Snov: Pomen in namen prve pomoči. Pravilno zaporedje oskrbe. Življenjsko ogrožujoča stanja: navidezno mrtev, nezavesten; huda krvavitev, zastrupitev, šok, nenadno obolel; oživljanje; pravilni položaji. Rane. Poškodbe kosti, sklepov, trupa, glave. Piki, ugrizi. Bolni udeleženci na izletu. Poškodbe zaradi toplote, mraza in svetlobe. Utrujenost, izčrpanost. Pristop in transport ob določeni poškodbi, obolenju.

3.3. Reševanje.

Cilji: Seznanjanje s tovariško pomočjo v gorah, seznanjanje z gorsko reševalno službo, doma in na tujem, seznanjanje s tehniko reševanja v gorah.

Snov: Tovariška pomoč. Reševanje v okviru skupine. Oris zgodovine. Naloge GRS. Organiziranost (splošna, IKAR, na terenu, članstvo v GRS). Plačevanje reševanja. Ukrepi ob nesreči (Tovariška pomoč v okviru skupine, klic na pomoč, pisno obvestilo o nesreči). Reševalna akcija (Organizacija in izvedba vseh vrst reševanj v kopnem).

4. Gorsko okolje.

4.2. Poznavanje in varstvo gorske narave.

Cilji: Seznanitev z elementi narave, z odnosi in zakonitostmi v njej, spoznanje, da je varstvo narave potreba celotne družbe in ne stvar posameznika, seznaniti se z našimi zakonskimi predpisi, projekt kvalitetna množičnost v gorah.

Snov: Narava v gorskem svetu. Odnosi v naravi: ekologija, ekološki faktorji, biotop, biocenoza, ekosistem, naravno ravnotežje. Ekološka stopinja. Vzroki onesnaževanja in uničevanja narave, njihovo preprečevanje in odpravljanje. Načini varovanja in ohranjanja naravne in kulturne dediščine. Planinarjenje (gorski turizem). Trajnostni način življenja. Rastlinstvo in živalstvo v sredogorju in visokogorju.

5. Razvedanje.

5.1. Planinsko izrazje, opisi poti.

Cilji: Seznanitev z osnovami razvedovanja v naravi, usposobitev za branje, uporabljane in sestavljanje opisov, zna pripraviti skico poti in profil izleta.

Snov: Pomen enotnega izrazja. Poimenovanje posameznih terenskih oblik. Opisovanje poti. Risanje skic poti. Priprava izleta s pomočjo zemljevida, skica poti, profil izleta.

5.2. Planinska pota.

Cilji: Seznanitev s pojmom planinska pot, seznanitev s kategorizacijo poti, usposobitev za branje in uporabo oznak poti, spoznati se z veznimi in drugimi posebnimi potmi.

Snov: Javna pot – planinska pot. Javna pot. Cesta. Markirana pot. Planinska pot. Pravica uporabe, dolžnost in obveznost vzdrževanja. Delitev poti po kakovosti. Oznake na planinskih poteh. Zgodovinski razvoj gorskih, označenih in planinskih poti. Označevanje in nadelava planinskih poti. Pota SPD-PZS. Uvedba Knafelčeve markacije (o.s.m.). Markirana pota. Izjemne oznake. Dodatne oznake. Zimske markacije. Kategorizacija poti. Lahka pot. Zahtevna pot. Zelo zahtevna pot. Slovenska planinska pot. Vezne poti. Krožne poti. Spominske poti. Posebne oznake. Turistične steze. Planinski mejni prehod. Pogoji za prehod meje. Obvezna hoja po markiranih poteh. Lahko posebna markacija. Časovna omejitev prehoda. Zadrževanje v drugi državi pogodbenci.

5.3. Orientacija.

Cilji: Seznanitev z osnovami razvedovanja v naravi, usposobitev za gibanje s pomočjo zemljevida, kompasa, drugih pripomočkov in spretnosti.

Snov: Osnove in pomen orientacije. Osnovna orientacija – geografska, topografska. Zemljevidi, njihov namen, vrsta zemljevidov, orientacija zemljevidov in njeno branje – relief, znaki. Določanje razdalj in višin. Določanje stojišča, azimuta, razdalj in višin. Uporaba kompasa, višinomera, izkušnje in spretnosti. Napake. Priprava izleta s pomočjo zemljevida, skica poti, profil izleta. Planinska orientacija: zgodovina, tekmovanja, usposabljanja.

6. Učenje in vodenje.

6.1. Elementi metodike dela.

6.1.1. Elementi metodike dela oziroma programi in oblike dela s planinsko skupino.

Cilji: Seznanitev s cilji planinske vzgoje, seznanitev s programi usposabljanja, seznanitev s pomenom načrtovanega delovanja, seznanitev z oblikami ter metodami poučevanja in učenja, spoznavanje planinske literature, navodila za izdelavo seminarских nalog.

Snov: Predstavitev ciljev planinske vzgoje: splošno, za posamezne starostne skupine. Akcija Ciciban planinec. Akcija Mladi planinec. Planinska šola. Celoletni programi za delo s planinsko skupino. Metode dela mentorja planinske skupine. Metode dela mentorja planinske skupine pri vodenju. Pri učenju in poučevanju: kako voditi, se učiti in učiti druge. Praktični primeri. Nazornost. Zgled. Metode in načini učenja in poučevanja hoje. Pomen izletov, pohodov, taborov in drugih aktivnosti v naravi. Planinska literatura in pomen samoizobraževanja. Navodila za izdelavo seminarских nalog.

6.2. Načrtovanje, izvedba in analiza akcij.

Cilji: Seznanjanje z osnovnimi elementi priprave akcije, seznanjanje z izvajanjem vseh elementov akcije, seznanjanje s posebnostjo analize.

Snov: Izrazje (akcija, izlet, pohod, tura). Pregled priprave na izlet: Zaporedje ali sukcesija. Neposredna izvedba. Vrednotenje ali evalvacija in analiza oz. razčlenitev izleta. Primeri iz prakse. Izvedemo pred in po vsakem izletu.

7. Varnost v gorah.

7.1. Vremenoslovje.

Cilji: Seznanitev z osnovami vremenoslovja, spoznati osnovne zakonitosti gorskega podnebja in vremena, usposobitev za branje prognoistične meteorološke karte.

Snov: Osnove vremenoslovja. Predvidevanje vremena s posebnim poudarkom za gore in njihove krajevne posebnosti, tako glede na nadmorsko višino kot tudi na zemljepisno lego, (letni posebnosti) in dnevni (razvoj vremena preko dneva) čas. Branje sinoptičnih vremenskih kart. Vremenska napoved.

7.2. Nevarnosti v gorah.

Cilji: Seznanjanje z nevarnimi okoliščinami v gorah, seznanjanje z dejanji, ki so v gorah lahko nevarna, seznanjanje s tistimi duševnimi in telesnimi stanji, ki so v gorah nevarna, spoznati, kako se da izogniti nevarnim okoliščinam, spoznati pomen priprave na izlet

Snov: Osnovne definicije nevarnosti. Vzroki gorskih nesreč. Nevarnosti zaradi slabe priprave na turo. Nevarnosti zaradi opreme. Nevarnosti zaradi vremena. Nevarnosti zaradi hrane. Nevarnosti pri gibanju v gorah. Preprečevanje nesreč. Ukrepi po nesreči.

8. Bivanje v naravi.

8.1. Osebna in tehnična oprema.

Cilji: Spoznavanje planinske ter alpinistične opreme in njene uporabe, spoznavanje pomembnosti ustrezne in pravilne uporabe opreme za varno gibanje, spoznanje pomembnosti pravilnega vzdrževanja opreme.

Snov: Osnove, namen opreme. Osebna oprema: oblačila, obutev, zaščitna osebna oprema, ostalo. Materiali, izdelava. Lastnosti in uporabnost opreme. Vzdrževanje opreme. Osebna tehnična oprema: za gibanje, za samovarovanje, za varovanje. Ustrezna in pravilna uporaba opreme. Ostala oprema. Skupna oprema. Najosnovnejša oprema za hojo v hribe.

8.2. Gibanje in tehnika vodenja.

Cilji: Seznanjanje s pravili varnejšega gibanja po različno zahtevnem svetu v kopnem in snegu, obvladanje gibanja po različno zahtevnem svetu v kopnem, seznanjanje z elementi vodenja, seznanjanje s postopki pred, med in ob koncu vodenja, komunikacija med vodniki, obvladanje vodenja posameznika in skupine v svetu določenem za vodenje mentorjev planinskih skupin.

Snov: Obvladovanje hoje po nadelanih, uhojenih stezah, poteh. Svet. Oprema. Hoja s palicama. Zborna mesto. Začetek izleta: tempo, toplotna regulacija. Potek izleta: počitki, vsebina iz predmetov Planinske šole, dodatne (popestritvene) vsebine. Zaključek izleta. Vodenje skupine: majhna skupina, velika skupina v kopnem. Potrebna znanja vodenih v kopnem. Vodenje skupine po svetu, določenem za vodenje mentorjev planinskih skupin ter za kategorijo A. Vozli: ambulantni, najlonski, varovalni voz, osmica, bičev, prusikov, podaljševalni voz. Uporaba vozlov.

2. Vertikalna in horizontalna povezanost predmetov programa (način in možnost prehoda po stopnjah usposabljanja, način)

Program usposabljanja mentorjev planinskih skupin je v sklopu nadaljevalnega licenčnega usposabljanja vertikalno povezan s programom vodnik Planinske zveze Slovenije A kategorije (lahke kopne ture), horizontalno pa s programom usposabljanja vaditelj orientacije Planinske zveze Slovenije.

Program je horizontalno povezan s študijskim programom Fakultete za šport Univerze v Ljubljani in sicer z osnovnim študijskim programom. Program je horizontalno povezan tudi s študijskim programom Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani in sicer z osnovnim študijskim programom Oddelka za razredni pouk (izbirni predmet Izletništvo, pohodništvo, gornišтво in izbirni predmet usmeritvenega modula Šport). Program je horizontalno povezan tudi s študijskim programom Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru in sicer z osnovnim študijskim programom Oddelka za razredni pouk (izbirni predmet Aktivnosti v naravi).

3. Študijska in izpitna literatura

Osnovna literatura:

- Več avtorjev (2005) Planinska šola - učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-58-6.
- Več avtorjev (2006) Vodniški učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-64-0.
- Več avtorjev (2001) Mentor planinske skupine - učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-32-2.
- Glavnik, A., Jordan, B. in Rotovnik, B. (2002) Planinska orientacijska tekmovanja - učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-37-3.
- Več avtorjev (2002) Planinski terminološki slovar. Ljubljana: Založba ZRC SAZU. ISBN: 961-6358-68-5.

Dodatna literatura:

- Več avtorjev (2006) Narava v gorskem svetu - učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-65-9.
- Več avtorjev (2007) Priročnik za markaciste. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 978-961-6156-74-5.
- Več avtorjev (2002) Planinski tabori - priročnik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-41-1.
- Kristan, S. (1987) Delež osnovne šole pri usmerjanju in navduševanju učencev za izlet in planinsko delovanje. Fakulteta za telesno kulturo, Ljubljana. UDK: 372.879.6:796.5
- Kristan, S. (1993) V gore... Izletništvo, pohodništvo, gornišтво. Didakta, Radovljica. UDK: 796.52(035)
- Kristan, S. (1998) Šola v naravi. Didakta, Radovljica. ISBN: 961-6214-55-1
- Krpač, F. 1999: Nekateri vidiki varnosti planinske dejavnosti na šolah: varnost in nevarnost športne vzgoje. Športni pedagog in kvalitetna športna vzgoja, 12. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije, 6. do 8. maj 1999, str. 355-359, Zveza društev športnih pedagogov Slovenije, Ljubljana. UDK: 372.879.6
- Krpač, F. 2000: Planinski izleti v okviru športnih dnevo v na razredni stopnji osnovne šole. 1. Mednarodni znanstveni posvet Otrok v gibanju, 20.-22. oktober 2000, str. 586-592, Pedagoška fakulteta, Ljubljana.
- Krpač, F. 2000: Medpredmetne povezave na razredni stopnji pri planinskih izletih. Športna vzgoja za novo tisočletje, 13. strokovni posvet Zveze društev športnih pedagogov Slovenije, 26. do 28. oktober 2000, str. 156-161, Zveza društev športnih pedagogov Slovenije, Ljubljana.
- Pollak, B. (2005) Osnove gibanja v gorah in planinah. Kamnik: samozaložba. ISBN: 961-236-732-9
- Pollak, B. (2006) Osnove tehnike vodenja. Kamnik: samozaložba. ISBN: 961-245-209-1.
- Golnar, T. (1996) Gorniška vzgoja. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-03-9.
- Mlač, B. (2003) Prehrana v gorah - učbenik. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-49-7.

- Mlač, B. (1999) Oprema za gore in stene. Ljubljana: Planinska zveza Slovenije. ISBN: 961-6156-20-9.
- Golnar, T. (1999) Gorniška tura kot pedagoški proces. Planinski vestnik, 01/2009, str. 9
- Peršolja, B. (2004) Zavedanje gorske narave. Zbornik 1. strokovni posvet Didaktika v šoli v naravi. ISBN: 961-90115-4-6.
- Peršolja, B. (2008) Gorniški športni dan. Športni dan, stran 51–74
- Pinter, S. (1996) Predavanje o predavanju ali pomen javnega nastopanja za Planinske inštruktorje. Ljubljana
- Stritar, U. (1998) Z otroki v gore: družinski izleti. Sidarta, Ljubljana. ISBN: 961-6027-20-4
- Programi usposabljanja za vodnike Planinske zveze Slovenije

III. POGOJI ZA VPIS

Kandidat za mentorja planinskih skupin mora ob prijavi izpolnjevati naslednje pogoje:

- dosežena VI. ali VII. stopnja šolske izobrazbe katerekoli usmeritve s pedagoško smerjo, študent višjega letnika ali absolvent katerekoli usmeritve s pedagoško smerjo,
- ustrezno zdravstveno stanje,
- poznavanje vsebine Planinske šole,
- dve letna predhodna aktivnost v planinstvu in
- članstvo v planinskem društvu, ki je član Planinske zveze Slovenije.

Študentje morajo namesto izpolnjevanja pogoja dve letne predhodne aktivnosti v planinstvu opraviti v času usposabljanja šest mesečno pedagoško prakso (vodenje planinske skupine) v planinskem društvu, ki je član Planinske zveze Slovenije.

IV. POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO STOPNJAH

Znanje udeležencev programa usposabljanja se ocenjuje s pozitivno oceno uspešno opravi in negativno oceno ni opravi.

V dodatno licenčno usposabljanje se lahko vključi vsak mentor planinske skupine, ki je sklenil usposabljanje po programu mentor planinske skupine s pozitivno oceno. V nadaljevalno licenčno usposabljanje se lahko vključijo samo mentorji planinskih skupin s trenutno veljavno licenco za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva.

V. POGOJI ZA DOKONČANJE USPOSABLJANJA

Za uspešen konec usposabljanja mentorjev planinskih skupin je potrebna aktivna udeležba (80 % celote in pri praktičnem delu 80 % ur) ter oddaja seminarske naloge, ki jo mentor naloge oceni s pozitivno oceno. Udeleženci sklenjenega usposabljanja pripravijo eno seminarsko nalogo, udeleženci usposabljanja, ki je izpeljano v več delih, pa pripravijo seminarsko nalogo po vsakem delu usposabljanja. Teme seminarskih nalog določi pristojni organ Planinske zveze Slovenije. Mentorji in ocenjevalci nalog so predavatelji in člani vodstva posameznega usposabljanja.

Za študente Fakultete za šport Univerze v Ljubljani so pogoj za dokončanje usposabljanja opravljeni izpiti pri osnovnih predmetih študijskega programa ocenjeni s pozitivno oceno ter predhodno opravljena obvezna šest mesečna pedagoška praksa s planinsko skupino.

Za študente Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani so pogoj za dokončanje usposabljanja opravljeni izpiti pri osnovnih predmetih študijskega programa in opravljen izpit pri izbirnem predmetu Izletništvo, pohodništvo, gorništvu ali izbirnem predmetu usmeritvenega modula Šport ocenjen s pozitivno oceno ter predhodno opravljena obvezna šest mesečna pedagoška praksa s planinsko skupino.

Za študente Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru so pogoj za dokončanje usposabljanja opravljeni izpiti pri osnovnih predmetih študijskega programa in opravljen izpit pri izbirnem predmetu

Aktivnosti v naravi ocenjen s pozitivno oceno ter predhodno opravljena obvezna šest mesečna pedagoška praksa s planinsko skupino.

Študentje, ki opravljajo obvezno šest mesečno pedagoško prakso s planinsko skupino, morajo pred sklenitvijo usposabljanja, pridobiti pozitivno oceno mentorja.

VI. NAVEDBA NAZIVA

Zadnji dan usposabljanja udeleženci usposabljanja prejmejo potrdilo o udeležbi, ki ga izda nosilec usposabljanja. Ko udeleženec opravi vse izpitne obveznosti, mu nosilec usposabljanja z ugotovitvenim sklepom podeli strokovni naziv mentor planinske skupine. Študentje morajo pred podelitvijo strokovnega naziva mentor planinske skupine opraviti še obvezno šest mesečno pedagoško prakso.

Pristojni organ Planinske zveze Slovenije na predlog nosilca usposabljanja in na podlagi poročil o usposabljanju ugotovi ali je mentor planinske skupine, ki mu je nosilec usposabljanja podelil strokovni naziv, opravil vse izpitne obveznosti. Če organ ugotovi, da je mentor planinske skupine opravil vse izpitne obveznosti, mu z ugotovitvenim sklepom potrdi strokovni naziv mentor planinske skupine. Če organ ugotovi, da mentor planinske skupine ni opravil vseh izpitnih obveznosti, se šteje, da ni izpolnil pogojev za mentorja planinske skupine.

Planinska zveza Slovenije skupaj z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo, Fakulteto za šport Univerze v Ljubljani, Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani in Pedagoško fakulteto Univerze v Mariboru na podlagi ugotovitvenega sklepa pristojnega organa Planinske zveze Slovenije izda diplomu o usposobljenosti (licenco za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva) na enotnem obrazcu pristojnega državnega organa.

Z enotnim nazivom mentor planinske skupine označujemo udeležence programa ne glede na spol. Licenca za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva velja eno leto.

Mentorji planinskih skupin so ob izdaji diplome o usposobljenosti vpisani v Register mentorjev planinskih skupin, ki ga vodi pristojni organ Planinske zveze Slovenije. Vsaka diploma je evidentirana tudi v registru usposobljenih strokovnih delavcev. Z dnem vpisa v Register mentorjev planinskih skupin velja prva licenca za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva za dobo do oddaje poročila o delu v prihodnjem letu.

Mentor planinske skupine mora vsako leto podaljševati licenco za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva. Pogoj za podaljšanje je oddano pisno poročilo o delu v preteklem šolskem letu. Pisno poročilo mora vsebovati poročilo o izvedenem programu planinske skupine in izvedenih posameznih oblikah planinske dejavnosti. Pisno poročilo je lahko kopija poročila o delu v preteklem letu, ki ga mentor planinske skupine odda ravnatelju šole, v kolikor je razviden prispevek mentorja k izvedenim aktivnostim.

Pogoj za obnovitev licence je enkrat na tri leta aktivna udeležba na kateremkoli seminarju licenčnega usposabljanja, ki ga je potrdil pristojni organ Planinske zveze Slovenije (npr. vodnik PZS, mentor planinskih skupin, vaditelj orientacije PZS, itd.) ali njegovem izpopolnjevanju, ali pristojni organ MK PZS (npr. seminar družabnost v gorah, posvet vodij planinskih taborov, itd.).

Za uspešno končan licenčni seminar je potrebna 100 % udeležba pri teoretičnem in praktičnem delu.

Licenčni seminarji so objavljeni v razpisu akcij Mladinske komisije Planinske zveze Slovenije, v Koledarju planinskih dejavnosti za posamezno leto, v Obvestilih Planinske zveze Slovenije, na spletnih straneh Planinske zveze Slovenije in v Katalogu strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja.

Predavateljsko licenco za izvajanje licenčnih seminarjev pridobijo ustrezno usposobljeni strokovni delavci v športu na področja planinstva, ki so na seznamu organa Planinske zveze Slovenije, pristojnega za podeljevanje licenc za opravljanje strokovnega dela na področju planinstva.